

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αθήνα, 13 Ιουλίου 2010

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδος, με την ιδιότητα του θεσμικού συμβούλου της πολιτείας για θέματα τουρισμού, κρούει τον κώδωνα του κινδύνου μετά τις «διαρροές» που είδαν το φως της δημοσιότητας τις τελευταίες ημέρες σχετικά με πιθανή μετάταξη των ξενοδοχειακών υπηρεσιών από τον συντελεστή ΦΠΑ 11% που ισχύει σήμερα, στον ανώτατο συντελεστή 23%. Μια τέτοια απόφαση έχει προφανή αντιαναπτυξιακό χαρακτήρα και γι' αυτό το λόγο επιθυμούμε να θέσουμε υπόψη του Υπουργού Οικονομικών και του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, τις παραμέτρους και πραγματικές επιπτώσεις που θα προκληθούν από μια αντίστοιχη κυβερνητική επιλογή στον τουρισμό της χώρας

1. Οι ξενοδοχειακές υπηρεσίες, στα πλαίσια της ψηφιακής οικονομίας και της παγκοσμιοποίησης της τουριστικής αγοράς, έχουν προσλάβει χαρακτηριστικά χρηματιστηριακού προϊόντος (commodity), με συνέπεια οι τιμές των παρεχομένων υπηρεσιών να προσδιορίζονται, στο μεγαλύτερο βαθμό τους, από τον ανταγωνισμό και τη διεθνή ζήτηση τους. Μια αύξηση της τάξης του 12% στην τελική τιμή, σε συνέχεια μιας αύξησης 2% που επιβλήθηκε φέτος, θα θέσει αυτόματα το ελληνικό τουριστικό προϊόν εκτός αγοράς με καταστροφικές συνέπειες για το σύνολο της οικονομίας της χώρας. Εξυπακούεται ότι θα είναι τεράστιος ο αριθμός των τουριστικών επιχειρήσεων που θα οδηγηθούν, αναγκαστικά, σε διακοπή της λειτουργίας τους.
2. Οι ανταγωνίστριες χώρες, τόσο στη ζώνη του ευρώ όσο και στους δολαριακούς προορισμούς, επιβαρύνουν το προϊόν τους με συντελεστές ΦΠΑ, σημαντικά χαμηλότερους του ισχύοντος 11% στην Χώρα μας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι οι αντίστοιχοι συντελεστές είναι στην Γαλλία 5,5% στην Πορτογαλία 5% στην Ισπανία 7%, στην Τουρκία 8%, στην Γερμανία 7% κλπ. Άραγε όλες αυτές οι χώρες, καίτοι έχουν προχωρήσει σε σοβαρή δημοσιονομική προσαρμογή, γιατί δεν επιδιώκουν να μεγιστοποιήσουν τα φορολογικά τους έσοδα αυξάνοντας τον συντελεστή του ΦΠΑ τους; Δεν προβληματίζει την κυβέρνησή μας το γεγονός ότι εμμένουν να επιλέγουν χαμηλό συντελεστή για τις υπηρεσίες διαμονής; Μόνο εμείς έχουμε ανακαλύψει αυτή την πηγή πρόσθετων εσόδων ή κάνουμε κάτι λάθος;
3. Οι τουριστικές επιχειρήσεις έχασαν το 2009 ένα ποσοστό 16% των εσόδων τους. Φέτος, εν μέσω κρίσης, γενικής αρνητικής συγκυρίας, συνεχούς δυσφήμισης του τουριστικού μας προϊόντος, καθολικής έλλειψης

στρατηγικού σχεδιασμού και μηδενικής υποστηρικτικής προβολής του τουρισμού μας, το μοναδικό μέσο μάρκετινγκ που είχαν στην διάθεση τους οι επιχειρήσεις για να στηρίξουν το ελληνικό προϊόν στη διεθνή τουριστική αγορά ήταν οι τιμές των ξενοδοχείων, οι οποίες, όπως όλοι διαπιστώνουν και αναγνωρίζουν, θα κυμανθούν κατά 10-15% χαμηλότερα σε σχέση με το 2009. Το αποτέλεσμα όλων αυτών των αγωνιωδών προσπαθειών είναι, ότι πλέον όχι μόνο εξαντλήσαμε το όποιο απόθεμα λίπους είχαμε, αλλά τρώμε από τις σάρκες μας. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι, πρωτίστως, αναφερόμαστε στον εξαγωγίμο τουρισμό που αποτελεί περίπου το 80% του τουρισμού της χώρας. Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, εκτιμάται ότι θα είναι ελάχιστες έως μηδαμινές οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, που τα αποτελέσματά τους θα εμφανίζουν κάποια οριακή κερδοφορία στο τέλος του 2010.

4. Μια, περαιτέρω, επιβάρυνση 12% λοιπόν, με προφανή την αδυναμία των επιχειρήσεων να την μετακυλήσουν έστω και κατ' ελάχιστο στον καταναλωτή ή στους συνεργάτες τους tour operators, θα έχει ως αποτέλεσμα την οικονομική απαξίωση των επιχειρήσεων, τη διακοπή λειτουργίας πολλών εξ αυτών, την αδυναμία εξυπηρέτησης δανείων και υποχρεώσεων, την αδυναμία διατήρησης του αριθμού των εργαζομένων τους και τελικώς την σωρευτική απώλεια πολύτιμων εσόδων, που είναι αναγκαία για την κλυδωνιζόμενη οικονομία μας. Παράλληλα δεν μπορεί να παραβλέπεται από τους οικονομικούς ιθύνοντες ότι αυτή η απώλεια εσόδων θα δημιουργήσει πρόσθετες δαπάνες για το κράτος και την εθνική οικονομία, που σε καμία περίπτωση, η πιθανολογούμενη και σε κάθε περίπτωση πρόσκαιρη αύξηση των όποιων εσόδων του ΦΠΑ, δεν θα είναι αρκετή για να τις αντισταθμίσει. Εάν μιλήσουμε, με όρους «ορθολογικής διαχείρισης», αναφερόμαστε στην απόλυτα λανθασμένη ενέργεια, που θα δημιουργήσει δυσανάλογη ζημιά στη χώρα σε σχέση με τα προσδοκώμενα δημοσιονομικά οφέλη.

Ολοκληρώνοντας την τοποθέτησή του ξενοδοχειακού κλάδου, με υψηλό αίσθημα ευθύνης απέναντι στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας, θέλουμε να καταστήσουμε σαφές στους εκπροσώπους της κυβέρνησης μας, που φέρουν το βάρος των αποφάσεων για την έξοδο μας από την κρίση, ότι η χώρα, παρά τα υπέρογκα δημοσιονομικά προβλήματα, θα πρέπει να υπάρχει και να λειτουργεί ως οικονομία και την «επόμενη ημέρα». Και επειδή η τουριστική δραστηριότητα, κατά κοινή ομολογία, αποτελεί τη βασική αναπτυξιακή διέξοδο για την απασχόληση και την έξοδο από την κρίση, είναι απόλυτα αναγκαίο να μην δεχτεί άλλο οικονομικό πλήγμα εκ των έσω. Επιβάλλεται επιτέλους να κατανοήσουν όλοι οι αρμόδιοι ότι οποιαδήποτε απόφαση που πλήττει τη βιωσιμότητα και προοπτική του τουρισμού μας, με δυσανάλογα χαμηλά προσδοκώμενα οφέλη, συνιστά οικονομική αυτοκτονία και όχι δημοσιονομική πολιτική.

ΥΓ: Επισυνάπτεται παλαιότερη αλλά εξακολουθητικά επίκαιρη μελέτη του ΙΤΕΠ για τα οφέλη στον τουρισμό από πιθανή μείωση του συντελεστού ΦΠΑ

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΑΠΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΦΠΑ ΣΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

Η εξαιρετική σημασία του Ελληνικού τουρισμού στην εθνική μας οικονομία είναι γνωστή. Η υψηλή συμμετοχή του στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (18.5%), τα εξαιρετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά του (εξωστρέφεια, διάχυση, περιφερειακή ανάπτυξη, καταπολέμηση ανεργίας ευπαθών ομάδων) και τα συγκριτικά ανταγωνιστικά του πλεονεκτήματα (μοναδικότητα χώρας, κλίμα, ιστορία, πολιτισμός) τον καθιστούν ίσως τον σημαντικότερο τομέα της οικονομίας από απόψεως αναπτυξιακής προοπτικής.

Κάτω από τις σημερινές κρίσιμες συγκυρίες, κύριο ζητούμενο για την χώρα μας είναι η σταθεροποίηση αλλά και παράλληλα η ανάπτυξη. Είναι βέβαιο, ότι με τις κατάλληλες στρατηγικές αποφάσεις, ο τουρισμός μας μπορεί να βοηθήσει καθοριστικά στην έξοδο της χώρας από την κρίση χωρίς σημαντική επένδυση από τα δημόσια οικονομικά.

Μετά τη δημιουργία του ευρώ, την σταδιακή ισχυροποίηση του και την ένταξη της χώρας μας στις οικονομίες της ευρωζώνης, παρατηρήθηκε μείωση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού μας (όπως και των υπολοίπων χωρών της ευρωζώνης) σε σχέση με άλλες ισχυρές τουριστικά χώρες με ασθενέστερα νομίσματα (Τουρκία, χώρες Ανατολικής Ευρώπης, Αίγυπτος, δολλαριακοί προορισμοί). Αυτό έγινε ιδιαίτερα ορατό με την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η οποία επιβεβαίωσε και αύξησε την διαχρονικά υψηλή ελαστικότητα ζήτησης του τουριστικού προϊόντος ως προς την τιμή του.

Οι περισσότερες χώρες της ευρωζώνης (Ισπανία, Πορτογαλία, Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Κύπρος κλπ.) παρά το γεγονός ότι διαθέτουν σημαντικά καλύτερες υποδομές, προσβασιμότητα, εγγύτητα σε πλούσιες αγορές-τροφοδότες και μακροχρόνιο τουριστικό σχεδιασμό, έσπευσαν να μειώσουν την φορολογία του ΦΠΑ στα τουριστικά καταλύματα. Στον Πίνακα 1 εμφανίζονται οι νέοι συντελεστές ΦΠΑ στις ανταγωνίστριες χώρες της ευρωζώνης, ενώ είναι αξιοσημείωτο ότι ακόμα και χώρες με ασθενέστερα νομίσματα, έσπευσαν να κάνουν μειώσεις, ώστε να αυξήσουν περαιτέρω το δικό τους μερίδιο της τουριστικής πίτας.

Παρατηρούμε ότι στο σύνολο τους οι συντελεστές ΦΠΑ των χωρών αυτών σήμερα κυμαίνονται μεταξύ 5 και 7% στα τουριστικά καταλύματα, ενώ στην χώρα μας εφαρμόζεται συντελεστής 9% στον ύπνο και φαγητό και 19% στις λοιπές υπηρεσίες (spa, συνέδρια, εκδρομές, καταστήματα κλπ. και στις καταναλώσεις οινοπνευματωδών), με μέση τιμή συντελεστή ΦΠΑ, περίπου, 11%. Είμαστε, λοιπόν, 4-6 μονάδες ακριβότεροι από τον ανταγωνισμό, ένα τεράστιο μειονέκτημα σε ένα τόσο τιμολογιακά ελαστικό τομέα.

Ο λόγος που οι περισσότερες ανταγωνίστριες χώρες έχουν μειώσει το ΦΠΑ στα τουριστικά καταλύματα, και όχι στο σύνολο των τουριστικών υπηρεσιών, είναι ότι το τουριστικό κατάλυμα (μαζί με το αεροπλάνο), διαμορφώνουν την τιμή του αρχικού τουριστικού πακέτου, που επηρεάζει κύρια την εκλογή του πιθανού επισκέπτη. Οι επί τόπου υπηρεσίες, μετά την άφιξη του, αν και πολύ σημαντικές και με μεγάλο πολλαπλασιαστή (100%), δεν παρουσιάζουν την ίδια ελαστικότητα ζήτησης.

Ένας επιπλέον λόγος που συνηγορεί στην μείωση του ΦΠΑ, είναι ότι μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, έχει δημιουργηθεί ένα αξιόλογο σύγχρονο δυναμικό, είτε μέσω ανακαινίσεων είτε μέσω δημιουργίας νέων μονάδων. Το νέο αυτό δυναμικό έχει απορροφήσει ένα μεγάλο κομμάτι του αναπτυξιακού νόμου (άνω των 2,5 δις ευρώ), ενώ η πληρότητα του για την εξάμηνη τουριστική περίοδο, στις εποχιακά λειτουργούσες μονάδες, κινείται κάτω του 50% και στις 12μηνες λειτουργίας κάτω του 40%. Μια μείωση επομένως του συντελεστή ΦΠΑ, θα έχει θεαματική απόδοση, λαμβάνοντας υπ' όψη αυτήν την υφιστάμενη αξιολογία αλλά υπολειπόμενα υποδομή της χώρας.

Στον Πίνακα 2 μελετάται το σενάριο μείωσης του ΦΠΑ στα τουριστικά καταλύματα στο 7%. Ο υψηλός συντελεστής στα τουριστικά καταλύματα διατηρείται στο 19%. Με βάση τις εκτιμήσεις

του ΙΤΕΠ, η αύξηση της τουριστικής δραστηριότητας, η οποία θα προέλθει από την μείωση της τιμής του αρχικού προσφερόμενου τουριστικού πακέτου θα επηρεάσει έως εξής τα φορολογικά έσοδα της χώρας: Σε επίπεδο τουριστικών καταλυμάτων αναμένεται να εμφανίσουν μείωση για το πρώτο και δεύτερο έτος (και αύξηση στη συνέχεια), σε επίπεδο όμως όλου του τουριστικού τομέα, τα συνολικά φορολογικά έσοδα αναμένεται να αυξηθούν ήδη από το πρώτο έτος εφαρμογής.

Στα σενάρια αυτά δεν συμπεριλαμβάνονται τα δευτερογενή θετικά αποτελέσματα, λόγω των πολλαπλασιαστικών έμμεσων επιδράσεων που θα προκύψουν. Κλάδοι όπως η γεωργία, η βιομηχανία, μεταφορές κλπ. θα επηρεασθούν θετικά, ενώ τα εισοδήματα (από εργασία και κέρδη) τα οποία θα δημιουργηθούν, θα αποτελέσουν πρόσθετη πηγή φορολογικών εσόδων. Τέλος θα υπάρξει σημαντική μείωση της ανεργίας, με αντίστοιχη αύξηση εσόδων κοινωνικής ασφάλισης και μείωση καταβολής επιδομάτων ανεργίας.

Είναι προφανές, ότι τα αποτελέσματα θα είναι πολύ πιο θετικά αν εφαρμοσθεί, η επί δεκαετίες ζητούμενη, συνολική εφαρμογή στρατηγικού σχεδίου για τον τουρισμό, με συντονισμό των αρμόδιων υπουργείων σε καίριες δράσεις, όπως αποτελεσματική προβολή-διαφήμιση, στρατηγική αερομεταφορών και ακτοπλοϊκών συνδέσεων, χωροταξικό σχεδιασμό (τουριστική κατοικία πολυτελείας, πράσινος τουρισμός, στρατηγικές υποδομές), άρση καμποτάζ, κίνητρα αύξησης απασχόλησης στον τουρισμό, ενίσχυση τουρισμού τρίτης ηλικίας από ΕΕ (μοντέλο Ισπανίας) αλλά και μείωση κατά 50% του σπατοσήμου.

Πίνακας 1.

Τουριστικά Καταλύματα ΦΠΑ σε ανταγωνιστικούς προορισμούς	
Ελλάδα	9%
Ισπανία (πρόταση μείωσης σε 4%)	7%
Γαλλία	5,5%
Πορτογαλία	5%
Κύπρος	5%
Μάλτα	5%
Γερμανία	7%
Ολλανδία	6%
Τουρκία	8%
Πηγή: ΣΕΤΕ	

Πίνακας 2.											
ΣΕΝΑΡΙΟ Α: ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΦΠΑ ΣΤΟ 7% ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΥΠΝΟΥ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ											
Έτος	Τουριστικές Εισπράξεις	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ			ΛΟΙΠΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ			ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
		ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	80% (9%)	20% (19%)	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	50% (9%)	50% (19%)	ΜΕ ΦΠΑ 7%	ΜΕ ΦΠΑ 9%	ΜΕ ΦΠΑ 19%	ΣΥΝΟΛΟ
2010	10.623	4.249,2	3.399,4	849,8	6.373,8	3.186,9	3.186,9	238,0	286,8	767,0	1.291,8
2011	11.016	4.406,4	3.525,1	881,3	6.609,6	3.304,8	3.304,8	246,8	297,4	795,4	1.339,6
2012	11.424	4.569,5	3.655,6	913,9	6.854,2	3.427,1	3.427,1	255,9	308,4	824,8	1.389,1
2013	11.846	4.738,5	3.790,8	947,7	7.107,8	3.553,9	3.553,9	265,4	319,9	855,3	1.440,5
ΣΕΝΑΡΙΟ Β: ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ Ο ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΠΑ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΥΠΝΟΥ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΣΤΟ 9%											
Έτος	Τουριστικές Εισπράξεις	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ			ΛΟΙΠΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ			ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ			
		ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	80% (9%)	20% (19%)	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	50% (9%)	50% (19%)	ΜΕ ΦΠΑ 9%	ΜΕ ΦΠΑ 19%	ΣΥΝΟΛΟ	
2010	9.937	3.974,7	3.179,7	794,9	5.962,0	2.981,0	2.981,0	554,5	717,4	1.271,9	
2011	9.639	3.855,4	3.084,3	771,1	5.783,1	2.891,6	2.891,6	537,8	695,9	1.233,7	
2012	9.349	3.739,8	2.991,8	748,0	5.609,7	2.804,8	2.804,8	521,7	675,0	1.196,7	
2013	9.069	3.627,6	2.902,1	725,5	5.441,4	2.720,7	2.720,7	506,0	654,8	1.160,8	
ΔΙΑΦΟΡΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ											
Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ									
2010	19,9	-37,8									
2011	105,8	-9,9									
2012	192,4	18,2									
2013	279,7	46,4									
											* ποσά σε εκ. Ευρώ
ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ	1. Το 40% των τουριστικών εσόδων εισπράττονται από τον ξενοδοχειακό κλάδο										
	2. Το 80% των εσόδων των ξενοδοχείων επιβαρύνονται με 9% ΦΠΑ και το 20% με 19%										
	3. Το 50% των μη-ξενοδοχειακών εσόδων φορολογούνται με 9% και το υπόλοιπο 50% με 19%										
	Σενάριο Α: Μείωση του χαμηλού συντελεστή σε 7%, στα τουριστικά καταλύματα, αναμένεται βελτίωση, μόνο από αυτό τον λόγο 3,7% ετησίως(ελαστικότητα -2) λόγω αύξησης της ανταγωνιστικότητας.										
	Σενάριο Β: Διατήρηση του χαμηλού συντελεστή στο 9% στα τουριστικά καταλύματα, αναμένεται μείωση, μόνο από αυτό τον λόγο 3% ετησίως, λόγω της μείωσης της ανταγωνιστικότητας.										
Πηγή: ΙΤΕΠ											